

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónap . . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . . . 18.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy hónap . . . 1.50 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

Harc a katonai javaslatok ellen.

Írta: dr Juhász Nagy Sándor.

Tűzben tisztul az arany. Tűzben edződik az acél. Vitáknak, harcoknak tűzében forrott ki a politikai elvek. Tisztának, értékesnek, ragyogónak akarjuk a függetlenségi eszmét, mint az arany és edzettnek, szilárdnak, súlyosnak, mint az acél. *Harc tüze kell hát ide, hogy megiszítsuk és megedzük a függetlenségi eszmét.*

Minden társadalmi fejlődés hullámvonalakban halad előre. Az érvényesülésre törő eszme hol emelkedik, hol alább száll. Vannak sikerei és vannak kudarcai. Győzelmek vereségekkel váltakoznak. De az olyan törekvés, mely az emberiség évezredes fejlődésének folyománya, a természeti törvények következetességével megállás nélkül, minden akadályt legázolva mégis csak felküzd magát a megvalósulásra. Ilyen az állami önállóság és a demokratikus haladás két nagy gondolata is. Már pedig e két alkotó elem forr egyjé: a magyar függetlenségi eszmében.

Kudarc után jönnie kell a siker-

nek. Vereség után a diadalnak. Ez kell, hogy felváltsa a békét a harc.

Megujul az idő. A közelgő nemzeti küzdelemben meg kell tisztulnia és edződnie a függetlenségi politikának. *Est az eredményt várjuk a katonai javaslatok elleni harctól.*

A katonai javaslatok az ország kifosztását, a nemzet leveretését, a nép kihalását jelentik. Három veszedelmes ördögöt szabadítanak fel láncából és reá eresztik Magyarországra. Az egyik elviszi pénzünket és fiainkat, a másik elviszi a nemzeti követeléseket, a harmadik elviszi a népjogokra vonatkozó ígéretet. Hát akkor mi maradna nekünk?

Az ország kifosztása túlhaladja a legnerészebb képzeletet is. Magyarország jelenleg évente 56.576 forinti ujoncot állít ki. Ezentúl minden évre 93.187 szál ujoncot követelnek. A létszám emelés óriási terhe tehát esztendőnként 36.611 fővel többet akar elragadni a termelő munkától, mint eddig. Már most e roppant létszámszaporítás, rettenetes költségemelkedést von maga után. Csak az előzetes berendezkedés költségei mintegy 250 millió rendkívüli terhet hárítanak Magyarországra.

Azonban a létszámemelés a teljes hadilétszámot csak Magyarország részéről 440.000 emberrel emeli fel. A teljes hadi létszám pedig: *harmadfél millió* ember lenne.

Micsoda iszonyu terheket fog ez a létszámemelés, a megnövelt hadsereg eltarthatása és felszerelése majd a későbbi években okozni? Az osztrák hadvezetőségnek ugyanis állandó szokása az, hogy a katonai terheket egy darabig titkolja, rejtegeti. Mikor aztán belevitte a csapdába az országot, akkor fokozatosan előrukkol az újabb követelésekkel és a már bevégzett tények kényszerhelyzete által kényszeríti a fizetést. Ez történik a katonai javaslatoknál is. Így tervezik az ország kifosztását.

Ezenkívül a nemzet leveretését is jelentik a katonai javaslatok. A függetlenségi párt legsarkalatosabb követelése: az önálló magyar hadsereg felállítása, mely maga után vonná a teljes közjogi felszabadulást. Míg azonban e 48-as követelés megvalósítható, addig is kizárólag az 1867. XII. törvénycikk, tehát a kiegyezés alapján, nem követelt egyebet a függetlenségi párt és az ország közvéleménye, mint e szentesített törvény becsületes végrehajtását. Az ügy-

Ita- és Borsalino-kalapok Feketénél.

Három fiu.

Írta: Tolstaj Leó.

Egy apa egyszer hívatta fiát, kis birtokot ajándékozott neki és így szólt: „Élj éppen úgy, mint én, aztán boldog leszel.” A fiu elfogadta az ajándékot, elment és ettől kezdve csak az örömeinek élt.

— Az apám parancsolta — szólt a fiu — hogy úgy éljek, mint ő; ő vigan él, én tehát követem a példáját.

Igy töltött el egy évet, kelet, tizet. Mindent kiadott, amit kapott és semmije nem maradt. Ezután visszatért apjához és segítséget kért, de ez elutasította. A fiu könyörögni próbált apjának, a legjobbat ajándékozta neki, amit csak szerezni tudott még, de az apa süket maradt könyörgéseivel szemben. A fiu ekkor azt hitte, hogy megbántotta apját és bocsánatot kért, de ez sem használt. A fiu most szidalmazni kezdte apját.

— Ha most nem akarsz semmit sem adni miért ajándékoztál azelőtt és miért mondtad még azt is, hogy ez az adomány egész életemre elég lesz? Minden öröm és

élvezet, amit átéltem, elvész a szenvedéssel, amit most viselek. Érzem, mint pusztulok, miközben tánc az egészségem. Ki bírós azonban szerencsétlenségemért? Te! Neked tudnod kellett volna, hogy a jótét árt nekem, te nem figyelmeztettél a veszélyre. Csak annyit mondtál: Élj, mint én, akkor jó dolgod lesz. Ezt meg is tettem. Te az örömeimnek éltél és én követtem a példáját. . . . Míg azonban neked elegendő eszközöd volt az ilyen élethez, az én vagyonom elfogyott. Nem vagy apa, hanem csaló, az ellenségem vagy. Atkozott legyen az életem! Atok read is, aki elcsábítottál! Nem akarok többé tudni rólad, gyűlöllek!

Eppen ilyen ajándékot adott az apa második fiának és így szólt egyszerűen: „Élj úgy, mint én és boldog leszel.” Ez a fiu az ajándékkal, mely éppen olyan volt, mint az első, meg volt elégedve. Tudta, mi történt a bátyjával és gondolkodott, hogyan akadályozhatná meg, hogy ő is szegény legyen.

Meg volt győződve róla, hogy fivére apjának ezt a megjegyzését, „Élj úgy, mint én”, rosszul értette és az ember nem élhet

csak a kedvteléseinek. Gondolkodott, hogy miképp keletkezhetné meg vagyonát, új birtokot akart szerezni, de nem sikerült.

Ekkor elment apjához tanácsot kérni. Ez azonban nem mondott semmit. A fiu azt hitte, hogy apja talán fél, hogy őt fizeti titkaiba beavassa és kerülő úton iparkodott ezért meg tudni a módját, hogy apja miképp gazdagodott meg.

Sok vagyont szerzett össze, de minden kevés volt. Még merészebb vállalatokba fogott, melyek nem sikerültek és mindene oda-vezett.

Ekkor nem maradt más választása, mint a halál. Örkezzével veteit véget élte.

A harmadik fiúnak is olyan birtokot adott az apa, mint a két előbbinek és ennek is ezt mondta: „Élj úgy, mint én, akkor boldog leszel.”

A fiu örvendve az ajándékra, elhagyta az apai házat. Két fivére sorsára gondolva, sokáig töprengött az apai szavak jelentőségén.

— A legidősebb bátyám azt hitte, hogy úgy élni, mint az apánk, annyit tesz, hogy

Mindennemü kézimunka anyagokat dus választékban raktáron tart
Talhammer Hermine előnyomda és kézimunka üzlete Szent-Anna-utca 1. sz.

nevezett „nemzeti követelések” csak arra vonatkoznak, — hogy az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadseregben *érvényesüljön, hatoljon be a nemzeti szellem.*

Igy foglaltattak be a nemzeti követelések közzé a magyar vezényszó, magyar lobogó, magyar jelvények, magyar tisztikar stb iránti *elemi nemzeti jogok*, melyeket még a 67-es kiegyezés sem alkudott el. Sőt még a kormánypárt is felállította a *kilenczes bizottság* programjában a maga nemzeti követeléseit, melyekhez hozzájárult teljes ünneplésséggel az uralkodó is.

A katonai javaslatok mindezen követelésekből *nem valósítanak meg* semmit. Mindent feladott, elárult a Khuen-kormány. Még a kilenczes bizottság programját is sutba dobta. Elvisznek *mindent*, de nem hoznak *semmit*. Így készítik elő a katonai javaslatok a nemzet leveretését.

És végül a *nép kijátszását* is jelentik a katonai javaslatok. Mert a nemzettel kötött legutóbbi megegyezésben világosan megígérte a hatalom, hogy addig nem jön elő a katonai javaslatokkal, míg az általános választójog alapján megválasztandó *népparlament* össze nem ül.

A legutóbb lefolyt évek alatt az *általános választójog* nemzeti követelés lett. Sokan egyideig huzódoztak tőle, mert tévedésbe ejtette őket az a körülmény, hogy néhány évvel előbb a hatalom sürgette az általános választójogot.

Igen ám, de most már *nagyot fordult a helyzet*. Kiderült, hogy a hatalom végső kétségbeesésében nyult az általános választójog ígéretének fegyveréhez, akkor a mikor már nem volt *más kibúvó* az ostromló nemzeti törekvésekkel szemben.

Időközben azonban az Ausztriában tényleg behozott általános választójog bebizonyította, hogy az általános vá-

lasztójog a nemzeti eszme legszilárdabb alapja. Khuen pedig itt bent bebizonyította, hogy a mostani választójog a legalkalmasabb császári többség szállítására.

Ez az oka, a miért Bécsnek nem kell többé az általános választójog. — Khuen és Tisza felülről kapott parancsra szövetkeztek össze a népjogok megfojtására.

És a milyen mértékben huzódott vissza a hatalom az általános választójogtól, éppen olyan mértékben vált az mindinkább nemzeti követeléssé.

Hogyan, hát mi: a nép pártja féljünk a népjogoktól? Hát a foglalkozást, ipari munkát, megélhetést, előmenetelt nem találó, az országból százszázalékkal kiűldözött nép oda állana majd a gazdasági kifosztás, a gazdasági közösség pártjára? A földnélküli nép, az adókkal és más terhekkel megnyomortott nép oda állana-e majd az elnyomók pártjára?

Az általános, egyenlő, titkos választójogért nem harcolhat őszintebben senki, mint a demokratikus függetlenségi párt. Mert a függetlenségi pártnak létevédeke a jogkiterjesztés. Ezzel tömeges hatalmát szerzi meg a nemzeti függetlenség kiküzdésére, az elnyomó hatalommal szemben. Így vált nemzeti követeléssé az általános választójog.

Most a katonai javaslatokkal ezt a nemzeti követelést, az arra vonatkozó ígéretet is el akarják sikkasztani. Ezért jelentik a katonai javaslatok a nép kijátszását.

Mit akarnak hát elérni a katonai javaslatokkal? **Beccapni, kizsákmányolni és letörni Magyarországot.**

Ezért indokolt a katonai javaslatok ellen kialakulásban levő végsőig menő harc.

Mi lesz ennek a harcnak az eredménye?

Most még minden forrásban, erjedésben van. A harcosok közé viszályt

csak az örömöknek kell élni és ennek folytán mindent elveszített, amije volt. A második fiu abban a hitben, hogy az apa szavai azt jelentik, hogy az ő példáját kell követni, elpusztul. Mit jelentenek tulajdonképp az apa szavai: „Élj, mint én!”

Es emlékeztetébe idézett mindent, amit az apja életéből tudott. Es megértette, hogy apja táplálta, nevelte és sok jót tett vele és azt mondta:

— Élj, mint én és boldog leszel!

Tudta, hogy apja többi fiaival ugyanazt tette és feismerte, hogy épen ez az, amit tanulhat.

Minden, amit az apjáról tudott, abban összpontosult, hogy vele és testvéreivel jót tett. Es most megértette, mit jelentenek e szavak: „Élj, mint én.” Ugy élni, mint az apá, azt jelenti, hogy tégy az embereknek mindig jót.

Mikor ezt elmondta apjának, ez így szólt hozzá:

— Most ismét együtt maradunk és boldogok leszünk. Menj összes gyermekeimhez és beszéld e, mit tesz az: „ugy élni, mint én” és tényleg boldogok lesznek, ha az én példámot követik.

A harmadik fiu el is ment és elbeszélte

testvéreinek és azóta örül minden gyermek, aki megkapta a maga részét, nem azért, mert oly sokat kapott, hanem, hogy úgy élhet, mint apja és boldog lehet.

Az apja, — az Isten, a fiuk — az emberek, a szerencse — a mi életünk. Az emberek azt hiszik, hogy egyedül, Isten nélkül is élhetnek. Ha azonban a haláluk órája közeledik, nem tudják megérteni, minek kapták az életet, mely a halál szenvedéseivel végződött.

Ezek az emberek Istent káromolva halnak meg. Ezek — az első fiu.

Mások abban látják életcéljukat, hogy minden erejüket arra fordítják, hogy új, jobb életet szerezzenek maguknak, miközben ezt teszik, elveszítik Istent és eltávolodnak tőle.

A harmadik fajta végül így szól: Minden, ami Istentől tudunk, az, hogy az embernek jót tesz és alkalmat nyújt neki, hogy hasonlóképpen cselekedjék. Kövessük tehát példáját és tegyünk jót a hozzánk közelállókkal. Es ha ezt cselekszik, akkor Isten leszáll hozzájuk és szól: Ez az, amit tőletek akarok. Tegyetek úgy, mint én, akkor épen úgy fogtok élni, mint én.

hint a személyeskedés, felekezeti gyűlölet, félreértés, gyanúsítás. Sok új, értékes elem készül az új küzdelemre, a kik iránt azonban nem erősödött még meg teljesen a másik rész bizalma. — De a mostani bizonytalanságból, zavarból, egyenetlenségből egységes, erős küzdelem fog kialakulni.

És akármilyen lesz is a harc kimenetele, egy eredménye meglesz. Ennek a harcnak tüzeben megtisztul, megéledzik a függetlenségi eszme.

A kultusz-vita.

A képviselőház ülése.

Széles mederben folyik tovább a kultusz-vita, amelyben ma Bakonyi Samu mondott nagy beszédet.

Kabós Ferenc alelnök félizenegy órakor megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket és irómányokat.

Szinnyei-Merse Félix jegyző: Az indítványkönyvbe Rakovszky István jegyzett be indítványt az összeférhetetlenségi törvény módosítása tárgyában.

Elnök javasolja, hogy az indítvány megokolását a június 20-ki ülés napirendjének első pontjaként tűzze ki a Ház (Helyeslés.)

Szinnyei-Merse Félix jegyző: Az interpellációs könyvbe interpellációt jegyeztek: Polonyi Dezső a Margitsziget kezeléséről, Barcsay Andor a hunyadmegyei állapotokról.

Gróf Batthyányi Tivadar: Már el is mondta!

Bizony Akos: Nem baj, elmondhatja még egyszer! (De. ültség.)

Jegyző: . . . gróf Batthyány Tivadar a hunyadmegyei közgyűlési botrányokról.

Elnök indítványozza, hogy az interpellációkra fél két órakor térjen át a Ház. (Helyeslés.)

Következik

a kultuszárca költségvetésének

folytatólagos tárgyalása.

Neugeboren Emil szász képviselő az alkoholelleses küzdelem érdekében szólal föl és dicsőretilt említi, hogy a kultusz-minisztérium igyekszik a népet felvilágosítani az alkoholokozta veszedelmekről. A Good Templar-rend a legbátrabb harcosa ennek a mozgalomnak s ezért a miniszter jóindulatába ajánlja ezt az együletet. A költségvetést elfogadja.

Bakonyi Samu tartotta meg ezután nagyhatású beszédét, melyet a Ház osztatlan tetszéssel fogadott.

Szünet után

Béla Henrik (pártonkívült 67-es) szólal fel és a kulturális fejlődés eszközeiről beszélt.

Végül Polonyi Dezső interpellációt terjesztett elő a Margitsziget miatt.

A Ház pünkösdi szünete. A képviselőház szombaton és kedden, tehát a pünkösdi ünnepeken kívül két napon át nem tart ülést. A Háznak azért van csak tulajdonképpen két nap szünete, mert a költségvetés tárgyalását nem akarják hosszabb időre megszakítani.

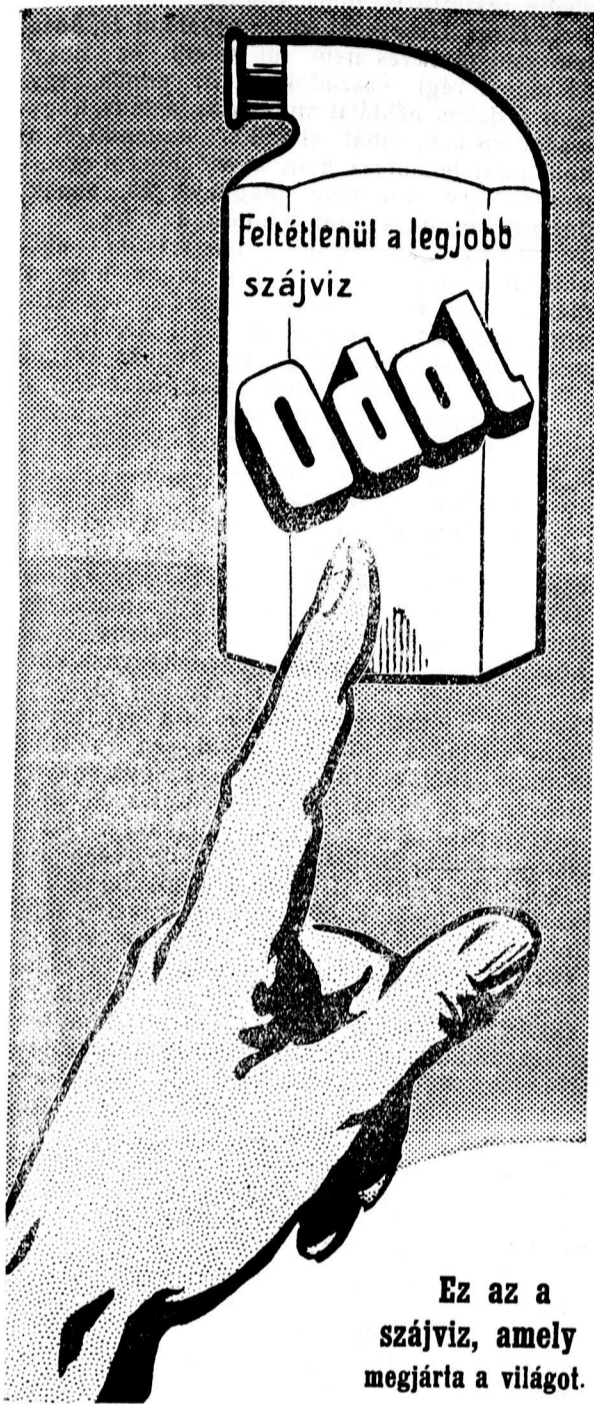
Az „Erdélyi Borozó”

legkedvesebb szórakozó helye lesz, jó étel, ital és zenéről gondoskodva van, a n. é. közönség b. pártfogását kéri

kerthelyisége június hó 4-én, Pünkösdi 1-ső napján nyílik meg, a mely ujonnan átalakítva és pazar villanyfényvel van berendezve, hol a n. é. közönség

Kálmán Lajos

az „Erdélyi Borozó” tulajdonosa.

Ez az a szájviz, amely megjárta a világot.

Tény, hogy még sohasem terjedt el annyira egyetlen egy szájviz, de még másféle iparcikk sem az egész világon mint az Odol. Mindenesetre elérte az összes szájvizek és fogtisztítószerkek között a legnagyobb forgalmat. Ez kiválóságának legkésebb bizonyítéka.

Óriási elterjedésnek oka az Odol saját-szerű hatásában rejlik. Míg a többi szájviz és fogtisztító szer csak a szájöblögetés néhány percében fejt ki hatását, addig az Odol hatása sokáig tart, a fogtisztítás után is még órákig érezhető.

Ez az utóhatás igen érdekes tudományos vizsgálatok tárgyát képezte, amelyekből egybehangzóan kitűnt, hogy az Odol különleges tulajdonságánál fogva meggátolja az erjedési folyamat keletkezését a szájban s ezzel megakadályozza a fogak romlását.

Aki naponként következetesen használja, az az elképzelhető legjobb fog- és szájpolást gyakorolja.

Rifutó fiu felvétetik fizetéssel lapunk szerkesztőségében

Végh Gyula

szücsmester, szörmeáru szabó és szürcsabó kellékek raktára

Debreczen, Főutca 42. sz.

Gyarmati-palota.

Alapítottatott 1867-ben.

Bakonyi Samu napja.

A képviselőház üléséről.

A debreczeni egyetem ügyében óriási horderejű az a mesterien megkonstruált beszéd, melyet Bakonyi Samu tartott ma a képviselőházban.

A hatalmas szónoklat lényegét a következőkben ismertetjük.

Hisszük és reméljük, hogy a Bakonyi által hangoztatott megdönthetetlen érvek hatása alatt rövidesen intézkedni fog a kormány a debreczeni egyetem felállítására iránt.

Bakonyi Samu: T. képviselőház! Tagadhatatlan az, hogy a most tárgyalás alatt levő kultusztervnek tárgyalása, mely hetek óta hatalmas áradatban hőmpölyög, oly anyagot is sodor a felszínre, melyről én nem tudok, ma megmondani, hogy vajjon annak a kipárolgása éltető vagy mérgező hatással lesz-e a mi tulontul széttagolt társadalmunkra.

Érttem az alatt Rakovszky István képviselőtársamnak felszólalását, (Halljuk! Halljuk!) ki, mikor egy másik képviselőtársunk beszédét azon hibák miatt, melyek szerinte abban foglaltaknak, kemény kritika tárgyává teszi, óm...aga, legalább is oly mértékben, ugyanabba a hibába esik bele. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Rakovszky István t. képviselőtársamnak beszéde át volt itatva izzó szenvedély tűzétől és mikor maga puszkaporos levegőről beszél, azt hiszem, hogy ezt a veszélyt belátással kicsinyelni nem lehet, ámbr az én meggyőződésem szerint hála Istennek és a magyar nemzet sorsát inéző gondviselésnek, Rakovszky t. képviselőtársam, megengedem, a maga álláspontjának egészen megfelelőleg, ezeket a veszélyeket igenis tulbecsülte.

Az idők jeléről beszél t. képviselőtársam. Én nem hiszem, hogy Magyarországon oly idők következtek volna el, melyeknek az ő felfogása lehetne az irányító szelleme. Ő beszél azon irányzatokról, melyek szerinte destruktív hatással volnának a magyar társadalom egységének megszilárdulására, beszél pedig a kritikának oly tulzáisaival, melyeket az én meggyőződésem, a parlamenti tárgyalások hangjáról és mértékéről alkotott ítéletem szerint olyanokkal szemben, akik az ő szertelen támadásai ellenében magukat itt a Házban meg nem védhetik, semmi esetre sem helyeselhetek. A kritika ezen tulzáisaiban után, mikor a felekezeti szellemek a ház tárgyalásaiba való berontása ellen védekeznek, odáig megy eléggé nem kárhoztatható módon, hogy egy képviselőtársunknak, kivel polemizál, a vallását hegyezi ki különösen, sőt ezen képviselőtársunk „faji konstellációjáról” beszél. Én nem hiszem, hogy korunknak, a mi időnknek jelei közé volna sorozható ez a felfogás, hogy itt ebben a képviselőházban a képviselőház tagjaiból vallásfelekezeti állásuk szerint csinálhatunk külön kategóriákat, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) mert akármelyikünk itt az egész magyar társadalmat és kultúrát érdeklő kérdéseket tesz szóvá, nem beszélhet itt, mint zsidó, ép oly kevéssé, mint nem beszélhet mint katolikus vallású, mert mindnyájan a nemzet képviselői vagyunk.

Rakovszky István: Felekezetenküliek! Bakonyi Samu: ... kik a magunk felekezeti érdekeit csak a közérdek szempontjából való vonatkozásban tehetjük szóvá. Széchényi a „Világ” című munkájában

a következőket írja: (Olvassa.) „A kő ön hitvallás pedig e felekezeti elhasonlásokat még egyes ágaikon is felosztja. Annyi bizonytal, de tán több keserű versenyés van pópista s református, mint gallus és angol közt.”

No hát, ha Rakovszky István t. képviselőtársamnak a maga érthető érzékenységében a kellő határokon tulmenő védelme ilyen állapotoknak ismétlődésében látná az idők jelét, akkor én hiszem, hogy a magyar nemzeti egység gondolata által — talán szabad mondanom — pártkülömbőség nélkül áthalott minden tagja ennek a háznak szembeszállana ezzel a törekvessel. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Puszkaporos levegőről beszél t. képviselőtársam. Bocsánatot kérek, én azt hiszem, hogy Magyarországon ez idő szerint — hála Istennek — felekezeti szempontokról puszkaporos levegőről beszélni még korántsem lehet.

Itt a Házban igenis merülnek fel jelenségek, amelyek közé t. képviselőtársamnak a felekezeti szellemről igenis súlyosan támadást is soroznom kell, merülnek fel olyan jelenségek, amelyek akarva, nem akarva a levegőt puszkaporossá tehetné, de kúnt az országban a nemzet és különösen a nép egymást megértő széles és mély rétegeiben — meg vagyok róla győződve — nincs puszkapor felhalmozva.

Az egyetem kérdésére most folyó vitájában lehetetlen elzárkóznom az 1872-iki vitának egyik-másik jelensége elől, amely t. i. a kolozsvári egyetem akkori felállításának kérdésében kifejtett. Már akkor az egész Ház közfelfogása megegyezett abban, hogy a kolozsvári egyetem felállításával nincs megoldva a magyar felsőbb oktatás szükségleteinek kérdése.

Dr Oláh Gyula akkori képviselő nyíltan kifejezést adott annak a felfogásának, hogy az egyetem kérdése Magyarországon ezzel meg nincs befejezve és hogy még több egyetemet kell létesíteni. Azokkal szemben, akik már az annyi évtizeddel ezelőtti eme felfogás ellen azt a felfogást érvényesítik, hogy itt a lateinerek számát fogjuk tulontul emelni, azt felelem, hogy az egyetemek szaporításának kérdése elsősorban gyakorlati szempontból a ma létező egyetemeken és különösen a budapesti egyetemen fenálló tarthatatlan állapotoknak orvoslása érdekében szükséges. Ezekről itt már többször esett szó, de én a vitába nem akarom belevonni a többi t. képviselőtársam részéről e tekintetben kifejtettek ismétlését, hanem egyszerűen rámutatok arra, hogy meggyőződésem szerint nincs a Házban egyik oldalán sem egyetlen képviselőtársam se, aki a felsőbb oktatás igényeit kielégítve látná, sőt veszélyeztetve ne látná azokkal az állapotokkal, amelyek a budapesti egyetem tulzufsultsága következtében a legnagyobb mértékben fenyegetik a felsőbb oktatás céljait.

Én azt hiszem, hogy egy egyetemnek, vagy amint én kívánám, két egyetemnek felállítása és egyáltalán a felsőbb oktatás ügyének ily hatalmas lépéssel való előbbrevitele olyan nagy kultur esemény egy államnak életében és különösen kulturális szükségletekről lévén szó, a mi szegény országunk fejlődésében, hogy nagyon megérdemli ez a kérdés, hogy annak olyan vonatkozásaival, is foglalkozzunk, amelyek a helyi szempontokról egészen függetlenek.

Ilyen vonatkozásnak látom én első sorban azoknak a hiányoknak megnyilatkozásait, amelyek a felsőbb oktatás mai állapotában annyira szembeötlők.

A cimre tessék figyelni!

Elsőrangú, modern és legnagyobb

molykár elleni megóvó és biztosító beraktározás vállalat

Főutca 42. szám alatt. (Gyarmati-palota.)

Férfi és női szőrmés ruhákat csakis szücsmesterhez adhatjuk megóvásra.

Teljes tisztelettel

VÉGH GYULA.

Az új egyetemnek felállításánál óhajtanám, hogy ezek a hibák, amennyire az lehetséges, már a kezdet kezdetén is kiküszöbölhetők legyenek.

A t. miniszter ur egy elhatározásra jutott a felsőbb oktatás reformjának kérdésében és ez a jogi szakoktatásra vonatkozik. Tegnap nyújtott volt be egy törvényjavaslatot, amelynek indoklásából, mint egyik alternatívát azt vettük tudomásul, hogy ő a most fennálló két jogi alapvizsgálathoz egy harmadikat akar csatolni esetleg a hatodik semester végén.

Már felszólalásom előbbi részében is meglehetősen világosan kifejezést adtam annak a felfogásomnak, hogy a vizsgára való készülést teljességgel nem tekinthetem a tudás megszerzésének biztosítékul, annak értékét ilyen értelemben appreciálni rézemeről nem tudom. S épen azért egy harmadik vizsgának beillesztésétől sem várom a fennálló hiányok orvoslását, bár elismerem, hogy a tanszabadságnak az a felfogása, amely különösen a budapesti egyetemen uralkodik, tulajdonképpen a nem tanuláshoz szabadosságát jeleníti. (Igaz! a szélsőbaloldalon.)

Ezeket a bajokat egészen másképpen kell segíteni és a segítségnek egyik igen hatalmas módja lesz a budapesti egyetemnek az egyetemek szaporítása által való lecentralizációja.

Az új egyetemeken szeretném, amennyire lehetséges, a tanári hierarchiának azt a túltengését megszüntetni, amely ma különböző címek és fokozatok osztogatásában jelentkezik.

De én nem ebben látom felső oktatásunk mai rendszerének legnagyobb hibáját, hanem abban a szakadásban, amely az élet és az iskola között tátong és amely leginkább az egyetemi tanítás mai rendszerében fenyeget minket.

Es t. képviselőház! A felsőbb oktatási készültségnek magasabb értelemben vett ezen alapmivélségbeli megszerzésével még a külön élethivatásoknak feladatait is sokkal nagyobb mértékben, biztosabban és hasznosabban láthatja el azután a magát erre kiképző egyetemi hallgató, élesebb lesz az ő látása. A vizsgálódást a legszélsőbb határokig fogja kitágítani és a kutatást a legalaposabban fogja mélyíteni.

A közgondolkodást pedig hitem szerint olyan erővel fogja az ilyen felsőbb oktatás erejét felismerő reform átalakítani, hogy az emelkedett szellemmel fog eltelni s a ma tagadhatatlanul létező szociális ellentétek igazságtalanságainak megszüntetésére akkor fog igazán humánus érzéssel és segítőkézzel szelni tudni.

Egyetemet Debrecennek.

Attérve most már az új egyetemek székelyének kérdésére (Halljuk, halljuk!) igen méltánylom a t. miniszter ur felfogását, hogy e kérdés eldöntésénél őt nem az fogja vezetni, hogy melyik város hozza a legtöbb anyagi áldozatot.

Ezt azonban a t. miniszter ur bizonyára nem úgy érte, hogy ezzel bármiféle vonatkozásban kicsinyelni vagy elítélni akarja a versengést, amely e nagy nemzeti cél érdekében a különböző meggyőződés szerint erre egyaránt hivatott városok között kifejlődött. (Ugy van!)

Béla Henrik: Nagyon üdvös!

Bakonyi Samu: Ez oly jelenség, amely épen azt mutatja, hogy a magyar társadalom legszélesebb rétegei és első sorban azok, amelyek leginkább vannak hivatva, a magyar városok át vannak hatva egész lelkükben a nemzet nagy kulturális szükségletének gondolatától. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Igaz, hogy nem ennek kell a vezető szempontnak lennie, de fel kell ebből az azt az érzéket, amely abból áll, hogy hol lesz legkönnyebb az államra nézve az új egyetem felállítása? Amikor ezt hangsúlyozom, a legelsőnek én sem az anyagi hozzájárulásnak mértékét tekintem, hanem legelső vezető szempontul igenis a kulturális előzményeket teszem vizsgálat tárgyává.

Tüdős János: A multak!

Bakonyi Samu: Kulturális előzmények

alatt természetesen a multat értem. Mondom, vizsgálat tárgyává teszem az előzményeket, amelyek mutatkoznak azoknál a városoknál, amelyek az egyetem felállítására aspirálnak. Jól esik nekem, hogy ebben a tekintetben a nemes versenyre kelő városok közt a legelső helyre a kulturális előzmények szempontjából az én szülővárosomat tehetem, (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) amelynek egyik érdemtelten képviselője vagyok.

Aki ismeri Magyarország művelődési történetét, nem fogja kétségbe vonni állításomat, hogy a debreceni ősrégi kollégium története egy nagy darab magyar kulturális történet. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Az egyetem felső iskola Magyarországon, amely több, mint 350 év óta szakadatlan fennállásában szolgálja a magyar felsőoktatás és művelődés ügyét. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Es még egy nagy szempont lép itt előtérbe, amelynek hangsúlyozásánál örömmel konstátálom, hogy e tekintetben köztem és a kultuszminiszter ur felfogása közt semmiféle különbség nincs és ez arra vonatkozik, hogy a t. miniszter ur, ha jól emlékezem, kijelentette, hogy nem felekezeti, hanem állami egyetemet kíván felállítani. (Helyeslés.) Ez a felfogás, amely az én meggyőződés szerint, nem destruktív szempont, hanem építő, a magyar államot új ezeréves létre csakugyan megszilárdító szempont, hogy t. i. nem a felekezeti különbséget kell keresni a kultusz ily kérdéseinek kielégítésénél, mint egy új egyetem felállítása, teljes mértékben találkozik a t. miniszter ur felfogásával, aki különben beszédének egyéb részében nagy sajnálatomra szintén igen kemény harcra kell azokkal az irányzatokkal, amelyek pedig a szembenálló életfelfogások és világnézetek szempontjából a fejlődés harcában szintén nagyobb mértékben becsülendők meg és részrehajlatlanabban iennének megítélendők, mint az a lefolyt vitában a Ház egyik másik oldaláról történt.

T. képviselőház! Debreczen a magyar kálvinistaságnak ősi székhelye, mégis itt a felekezeti szempontok a felsőbb oktatás körében sohasem élesedtek és domborodtak ki.

Simonyi Semadán Sándor: Senki sem bántotta őket! (Zaj balfelől.)

Elnök: Csendet kérek!

Bakonyi Samu: Majd megmondom, csak egy kis türelmet kérek Simonyi t. képviselőtársamtól. Ne kövesse a türelmetlenségben az ő vezérért ilyen mértékben. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A debreceni főiskola, noha elhelyezésénél fogva bizonyos protestáns domináló jelleg el nem vitatható, az igazgatás tekintetében nem volt felekezeti jellegű, annak az igazgatását századokon át a kommunitás, a város végezte. A város jegyzőkönyveiben mindenütt így találjuk megjelölve: nostra scola, scola oppidi, a város iskolája. (Zaj.)

Elnök: Csendet kérek!

Bakonyi Samu: Egészen addig, míg 1753-ban Mária Terézia alatt a székesi kamara, melynek pénzügyi tekintetben Debreczen városa alá volt rendelve, megiltotta a városnak az iskola fenntartását, a tulajdonképeni fenntartója a debreceni kollégiumnak a város volt, Debreczen városának a kommunitása.

Erdekes azután, hogy ezen tilalom folytán micsoda jelenségek merültek fel a művelt Európánk nemzeti körében. Angliában annyira megbecsülték a debreceni főiskola fennállásának fontosságát, hogy a canterbury-i érsek, Harwing Tamás állt egy nagy gyűlésnek az élére, hogy mikor a városnak megiltatott az iskola fenntartása, eszközök teremtesenek mégis arra, hogy az egész emberi kultúrának ez a becses tűzhegye meg ne szűnjék, hogy arról tovább is világítson az egyetemes nagy emberi műveltség és mint mi hálával ismerhetjük el, egyúttal a magyar nemzeti műveltségnek is világa és melege.

Ennek a gyűlésnek akkori mérték szerint rengeteg összeg volt az eredménye, mert ez több, mint 1200 fontot eredményezett. Így becsülték meg már akkor a debreceni kollégiumot nemcsak Magyarországon,

hanem a művelt nemzetek egy olyan zászlóvivője részéről is, mint Anglia.

Hogy Debreczenben az egyetemi fejlődés felé való törekvés nem új keletű és hogy élt már a régi századokban is, annak egy igen érdekes példáját mutatja az a tény, hogy már 1588-ban, tehát alig 300 esztendővel a kollégium felállítását követően a wittenbergi egyetemnek törvényeit tette magáévá és annak önkormányzata szerint rendezkedett be.

Hogy a felekezeti vonatkozásokra egy pillanatra visszatérjek, attól fogva, hogy a Mária Terézia tilalmazó rendelkezésének szigorú enyhült, egészen az 1791. XXVI. t.-c. meghozataláig, illetőleg az ennek folytán összehívott budai zsinat rendelkezéséig a vezetés ugyszóiván megszakítás és minden zavaró incidens nélkül a város kezében volt, úgy, hogy az iskola rektorait is maga a városi hatóság választotta.

Ez meggyőződésem szerint nem jelentéktelen kihatással volt arra, hogy a debreceni kollégium a magyar tudományok oly ékességeit, a nemzeti kultúrának nagynevű tanárok egész sorozatát szolgáltatva, akik közül legyen szabad csak egynehányan közismert nevét felemlíteni: Maróthy György, Szilágyi Simeuel, Hatvani István a legjelesebb természettudós abban az időben, továbbá Szinay Miklós, mely kettőnek együttműködésére esik a magyar felsőoktatás életében egész páratlanul álló az a jelenség, hogy akkor 4082 hallgatója volt a debreceni főiskolának, azután Csernák László, kinek híre az ország határait messze túlszárnyalta, úgy, hogy a hollandiai egyetemre hívták meg, Veszprémy Isván, híres orvostudor. A tanítványok közül Csehszombathy József, ki az akkori időben, a mult század elején a természettudomány óriási hatását annyira felismerte, hogy a kémia első magyar tanszékét alapította meg a debreceni főiskolában. Vagy szóljak Diószeghi Simeuelről, a magyar botanika ez utórró heroszáról, Buday Ézsaiásról, a magyar történelem nagynevű művelőjéről, Sárvány Pálról és Horváth Mihályról, akikről tehetnék még említést.

Hogy micsoda egyetemes nagy kulturális, modern érzék fejlődött ki a debreceni főiskola körében, azt egy művészettörténelmi adalékkal vagyok bátor illusztrálni. A mult századnak egészen eleje felé Karacs Ferenc nevű sexennis diák, megérdemli, hogy neveik belekerüljenek a képviselőház naplójába. — Eröss Gábor és Pethes Dávid vezetése alatt megalakult a rézmetsző diákok társasága, amely fennállott évtizedeken át, szolgáltatva a magyar művészet számára igen hasznos élményeket. A diákok ezen rézmetsző társaságának működése adta meg a legelső magyar nyelvű térképet.

A magyar nemzet erejének a nemzetiségekre való kulturális hatása szempontjából rá kell mutatnom arra, hogy 1813 től fogva, amikor a helytartótanács megengedte a görög keleti ifjaknak a debreceni iskola látogatását, egészen 1848-ig tömegesen látogatták, az idegen nemzetiségek, különösen a román ajku ifjak a debreceni kollégiumot, hol bizony minden egyben kivül mást, mint hazafias magyar nemzeti szellemet nem tanulhattak és örömmel kell kijelentem, hogy ezen hagyományok ma is élnek, mert a debreceni kollégiumon ma is jelentékeny számmal vannak idegen nemzetiségű, román és szász ifjak, amint azt ugyanaz az anyanyelvet beszélő t. képviselőtársaim csak megerősíthetik.

A debreceni kollégiumban ezen jelenségeknek az összehatása alatt fejlődött ki ezen századokon át oly egységes diákélet, amilyent talán Németország egy-két egyetemét kivéve, sehol a művelt világban sem találhatunk fel. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ez is így van. Hiszen a magyar nemzeti kultúra trakturájának vizsgálása talán nincs kizárva a képviselőház tagjainak a magyar törvényhozóknak feladatai közül.

Méltóztassék csak egyszer lejönni és megsejmelni ott egy kollégium céhet, hogy micsoda egészséges magyar, egyetemes magyar nemzeti, minden felekezeti, minden izoláltságon felülemelkedő élet fejlődött ki és uralkodik ott.

Tüdős János: Ős internátus!

Bakonyi Samu: Tessék ehhez hozzáadni a debreceni hamisítatlan, ősrégi magyar társadalomnak azt a puritán egyszerűségét, amelynek nevelő hatását különösen a mai világnézeteknek harcában és szertelenségei közepette azt hiszem, hogy alábecsülni csakugyan egyáltalában nem lehet.

Hogy Debrecenben egy egyetem igazán mily egészségesen volna elhelyezve, azt a nemzet anyagi erejének szempontjából is megvilágíthatom. Olyan milieu-ben, mint Debrecennek a népe, amelynek életörvénye a józan takarékoság, az egyszerű életmód, amelyeknek segítségével ez a nép városának vagyonát annyira tudta fokozni, hogy annak határa már 160,000 katasztrális holdat tesz ki ezidőszent, hogy ez a határ elterjedvén a Tiszáig, öt nagy vármegyével szomszédos magának a városnak a határa, azt kell levezetnem ebből, hogy ezt a — fájdalom — hiányzó erényét is a magyar társadalomnak is elsajátíthatná, vérebe menne át, az ottani egyetem hallgatóinak a takarékoság és a józan gazdasági felfogás. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Debrecen mellett talán nem utolsó argumentum az is, — minden tisztesség adtván a szerintem is illetékesen egyetemre aspiráló Szegednek — hogy Debrecen a tömegesen együtt lakó magyarságnak földrajzilag is a gócpontja.

A Debreceni támogató igazságok között azonban egy áll az én felfogásom szerint a legelső helyen (Halljuk! Halljuk!) és ez a magyar kultúrának az a kiirthatatlan lankadatlan nagy szeretete, amelyet ott századok hosszu során át szakadatlanul tapasztalunk. Itt van a kezében egy könyv, amelyet a debreceni főiskolának egyik, az egész világon méltán híres tanára dr. Balogh Ferenc, a genfi egyetem tudora adott volt ki, amely a debreceni főiskolára tett alapítványok törzskönyvét foglalja magában. Megható az ezen könyvbe való egyszeri bepillantás. Az egy köböl tengeritől kezdve a százezer koronás és forintos adományokig, az egyszerű és szinte nyomorban tengődő napszámos ember-től kezdve a dus vagyonu patriciusig ugyszólván a társadalom minden rétegéből megtalálható itt annak a nagylelkűségnek, annak az odaadó meleg szeretetnek bizonyosága, amely Debrecen népe részéről főiskolájára iránt megnyilatkozott. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Azt hiszem t. képviselőház, ha mindezeket pártatlanul és részrehajlatlanul összefoglaljuk, akkor ez az összefoglalás kizártá teszi azt, hogy a magyarországi egyetemek szaporításánál Debrecen ne jöjjön azok között legelső sorban tekintetbe, ahol a magyar műveltségnek, a magyar nemzeti kultúrának és jövődjének ezt az oltárát fel kell emelni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) helyesebben csak tovább építeni, a meglévő intézményt betetőzni. (Helyeslés és éljenzés a jobb- és a szélsőbaloldalon.)

A zsidó autonómia.

A szónok ezután rátér a zsidó autonómia kérdésére: Rendkívüli alapossgal kifejti ennek a kérdésnek történelmi múltját és kimutatja, hogy a jelenleg fennálló törvények és állapotok alapján ez az ügy sürgősen rendezendő.

Majd így végzi beszédét:

A felekezet körében dúló pártvillongások miatt egységes szervezetet kell létesíteni. Csak erély, csak öntudatos elhatározás kell ehhez a törvényhozás és a kormányzat részéről, erély amely felülemelkedik a kicsinyes napi viszonyok színvonalán, amely felismeri a kérdésben rejlő nagyfontosságú alkotó elemeket. Epen azért, hogy ez a cél elérhető legyen, én azt hiszem, hogy légsürgősebb feladata ezen a téren a t. kormányzat intézkedni az iránt, hogy a magyar zsidóság egyetemét képviselő kongresszus hívassék egybe, bizassék magára a felekezetre annak a kérdésnek eldöntése, hogy miképpen akar ő szervezkedni, mert ha az egységes szervezet nem lehet ráoktroynálni egy bevett választásfelekezetre, azt hiszem, hogy kétféle, vagy négyféle sem lehet, legkevésbé pedig kormányrendeletekkel, amelyek egyenesen ellent-

mondanak — mint azt kimutattam már — százados törvényhozásunk szellemének és az igazi alkotmányos felfogásnak.

T. képviselőház! Pártkülömbőség nélkül ajánlom az általam elmondott igazságokat ezen ház minden t. tagjának figyelmébe. Mert akármilyen eltérő állásponton legyünk is, nemzeti művelődésen alapuló s a nemzet jövődjét nagyságát érintő kérdésben nem szabad, hogy akár politikai, akár felekezeti gyűlölet elválásson bennünket. (Általános helyeslés.)

A minap temették egyik nagyunkat. Még egy hete sincsen. S az illető felekezet templomában ott voltunk valamennyien valláskülömbőség nélkül, a katolikus klérus kimagasló képviselőjétől kezdve minden más felekezet tagjai is. (Igaz! Ugy van!) Milyen szépen tudunk mi temetni, t. képviselőház. A halálnak megtisztelésében mennyire egyesülni tudunk. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Csak alkotni nem tudunk!) Csak az életnek sürgető, parancsoló követeléseivel szemben szakadozunk két pártokra, forgácsolódunk szektákra.

Ennek az állapotnak végre meg kell szünnie és én csekély erőmmel hozzá akarom járulni ahhoz, hogy a felfogásoknak ez az egyetemes egysége helyreálljon (Általános helyeslés) s amennyiben helyreállhat, azt akarom, hogy egy életerős, nagy multu felekezet egységes szervezetének szilárd köveiből építsünk a magyar állam egységének új, megdöthetetlen alapot. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobb- és baloldalon, szónokot számosan üdvözlök.)

Schwarz M. L.

férfi, nőidivat és bazáráru

üzlete május 10. óta

Piacz-utca 52. sz.

Miklós-utczával szemben található.

Szalma kalapok felette olcsón.

UJDONSÁGOK

A 'Debrecen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

Magyar-német entente.

Német gazdák Debrecenben.

Csupa szín és hangulat a német gazdák debreceni vendégszerelése. Csak nem kell őket a hivatalos szemüvegen nézni, hanem a Medgyaszay Miklós álláspontjára kell helyezkedni, aki pompás bonhomióval ugy oldja meg a kérdést, hogy a német civiseket régi jó barátoknak tekintni, akik csakugyan kitűnő pajtásoknak bizonyulnak.

Olyan lelkesedéssel koccintottak ma éj-jel a jó fajta Török Gábor-féle pezsgővel telt poharakkal, hatalmas „hoch“ meg „éljen“ kiáltások közt, hogy gyönyör volt nézni őket. Még arra is megtanította őket kiváló gazdasági tanácsnokunk, hogy „isten áldjon meg“ és huncut, ki a magyart nem szereti.“ Ami igaz is.

Praktikus haszna az ennek a kirándulásnak, hogy a német gazdák egy politikailag és gazdaságilag fejlett nemzetet ismernek meg a magyarban, tökéletes szympátiájukat megnyerjük, az pedig rendkívül fontos és kellemes dolog ránk nézve, hogy a nagy Vilmos

császár nemzete Ausztriával állandóan folytatott gazdasági és hatalmi élet-halál harcunkat nem ellenséges, nem is közömbös szemmel nézi, hanem küzdelmünket rokonszenvével erkölcsileg támogatja.

A város vendégei impozáns fogadásban részesültek. A város öt kocsját, ezek között az ötös fogatot is, kivonultatta a vasúthoz.

A budapesti gyorsvonattal érkeztek meg a vendégek. A peronon Kovács József polgármester, Vargha Elemér dr és Medgyaszay Miklós tanácsnokok, Török Gábor főerdőmester, továbbá Rickl Antal, Békesy László, Szentessy János, Debreczeni Jenő, Szögyén János kir. tanácsos, Berkó Zoltán, Szabó Elek polgármesteri titkár, Gass Gyula, Széll László, Tatay Zoltán, dr Rácz Lajos stb. jelentek meg a vendégek fogadására.

A vonat pontosan robogott be a pályaudvarra.

A német vendégek a fogadó teremben gyűltek össze, ahol is Kovács József polgármester szíves szavakkal köszöntötte a vendégeket. A polgármester a többek között ezeket mondotta:

— Magyaros szóval, őszinteséggel és vendégszeretettel üdvözlöm a társaság tagjait. Örömrökre szolgál, hogy ellátogattak hozzánk gazdasági életünk tanulmányozására. Ha gazdaságunk nem is áll olyan magas fokon, mint az Önöké, mégis hiszem, hogy találnak itt olyan dolgokat, amelyek gyönyörködtetni fogják. A város nemes készséggel igyekszik mindenben rendelkezésre állani s kívánja, hogy e város falai között jól érezzék magukat.

A társaságot Jeszenszky Sándor, a magyar gazdasági egyesület elnöke vezette Debrecenbe. Jeszenszky bemutatta a polgármesternek a németek vezetőjét, Vielhaak Vilmost, aki a polgármesternek üdvözlő szavaira német nyelven reflektált s kijelentette, hogy ő és társai a legnagyobb boldogságtól eltelve jöttek ebbe a híres városba, melyről eddig is sok szépet hallottak.

A vendégek ezután a kocsikra ültek s podgyászaikat lerakták a Bika-szállodánál. Onnét a Pallagra hajtottak ki kocsikon. Itt a gazdasági akadémia tanári kara és ifjusága vették át a házigazda szerepét s megvendégtették a társaságot. Ezután megtekintették a gazdasági akadémiát, annak felszerelését és délután visszajöttek a városba.

Bankett a Bikában.

Este fél kilenckor nagy bankett volt a Bikában. Lelkes szónoklatok hangzottak el a német császárra, a magyar királyra, a két nemzetre, Debrecen városára és különösképp a gazdákra. A toasztok elhangzása után, meg közben Medgyaszay Miklós gazdasági tanácsnok ügyessége és szívélyessége, Magyar Imre zenekarának pompás játéka alatt olyan mulató hangulat fejlődött ki, amelyben a németeknek — saját bevallásuk szerint — még sohasem volt részük.

A tanulmányutnak reggel a Hortobágyon lesz a folytatása.

— Riasztó hírek a királyról. A Prager Tagblatt mai száma aggasztó híreket közölt a király betegségéről. Az ügyesség sietve elkobozta az ujságot. Az inkriminált cikk tulajdonképpen reprodukciója a Slavisches Tagblatt tegnapi közleményének, amely miatt ezt az ujságot tegnap Bécsben konfiskálták. A cikk azt ujságot, hogy régensséget fognak felállítani, élén a trónörökösrel, mert a király olyan beteg, hogy nem tudja a kormányzás teendőit ellátni.

— Személyi hír. Kovács József polgármester és Magoss György t. főügyész ma délután Budapestre utaztak. Holnap részt vesznek a sámsoni vasút közgyűlésén, majd a minisztériumokban sürgetnek meg városi ügyeket.

— **Kossuth Ferenc nagybeteg.** Kossuth Ferenc magántanára ma a képviselőházba azzal a szomorú hírral jött, hogy Kossuth Ferencet ma éjjel 4 órakor igen heves asztmatikus rohamok fogták el. Azonnal Angyán és Müller professzorokat hívták hozzá, akik konzilium után a beteg ágyánál hagyták egy asszisztensüket, aki állandóan mellette van. Kossuth állapota igen súlyos.

— **Botrány a kereskedelmében.** Tegnap megemlékeztünk arról a botrányról, amely a Kereskedelmi akadémián történt a felső kereskedelmisták osztályvizsgája eredményének kihirdetése alkalmából. Illetékes helyről nyert információk szerint a szóban forgó diák megérdemelte a szekundákat, a tanári kart, sem pedig annak bármely tagját animozitás nem vezette a klasszifikálásnál és így a botrányt okozó fiatalember csakis magának köszönheti a kedvezőtlen eredményt.

— **Temetés.** Ma délután nagy részvét mellett helyezték nyugalomra Rózsa Ignácot, a debreceni kereskedővilág egyik fiatalon sírba szállt igen előnyösen ismert tagját. A temetésen nagy számú gyászoló közönség jelent meg a gyászháznál. Az egyházi szertartás után a koporsót a temetőbe vitték.

— **Vizsgák a főreáliskolában.** A debreceni állami főreáliskolában június 2-án és 3-án lesznek az érettségi szóbeli vizsgálatok. A többi osztályokban június 7-12. napjain a vallástanból, 16-22-ig pedig a többi tárgyakból tartják meg az osztályvizsgákat. Közben június 8-án lesz a tornaverseny, június 23-án pedig a rajzkiallítás. A magánvizsgák június 23. és 24-én lesznek, 30-án délelőtt 9 órakor pedig évzáró ünnepély keretében fejezi be az igazgatóság az 1910-11. tanévet.

— **Öngyilkos tanító.** Pongrácz István nagybányai lutheránus tanító ma föbelőtte magát és meghalt. Pongrácz az ottani szövetkezetnek volt pénztárosa. A szövetkezetnél a napokban rovincsolás lesz. Ettől ugylátszik félt a tanító, mert öngyilkossága előtt a pénztári könyveket is megsemmisítette. A szövetkezetben megindult a vizsgálat. A tanítónak felesége és hat gyermeke van.

— **A bécs—budapesti repülőverseny.** Bécsből jelentik, hogy ha az idő kedvező lesz, Miller hadnagy ma délután 4 órakor elindul Ettrich-monoplánján, hogy Budapestre repüljön. A Magyar Aeroklub minden intézkedést megtett a katonai pilóta fogadására.

— **A Debreceni Kisiparosok Egyesülete** megkezdte működését és igazán szép és derék programmal, munka rendel áll az egyesület tagjainak rendelkezésre — ideiglenes helyiségeket az Angol Királynő fehértermében rendezték be, ahol minden vasárnap d. e. 10 óratól 12 ig összejövetelt tartanak, ezen úgy az eddig beiratkozott tagokat mint az összes érdeklődőket szívesen látja az Egyesület elnöksége. — Munka iránt érdeklődő egyesületi tagoknak, állandóan több pályázati hirdetmény áll rendelkezésükre. — Pályázó iparosoknak bármelyik szakmában díjtalan műszaki tanácsot ad, az Egyesület módot nyújt kezdő kisiparosoknak, olcsón és kedvező feltételek mellett megkapható gép és műhely berendezésre elősegíti hitelviszonyaik rendezését — és munkaviszonyból származó minden jogi kérdést saját ügyészével díjmentesen végeztet. — Az egyesületi tagoknak és az Egyesület iránt érdeklődő iparosoknak készséggel ad felvilágosítást az egyesület titkára Vági István ékszerész, Miklós-u. 5.

— **Arany Bika mulató.** Ma este teljesen új műsor. Előadás kezdete 9 órakor.

— **Műhelynek vagy raktárnak kiadó Darabos-utca 7. szám alatti udvarra nyíló szép világos nagy szoba.**

— **Kéjgyilkosság az örömtanyán.** Rémes eset történt Erzsébetfalván. Tegnap éjszaka három órakor a községi orvost azzal verték föl álmából, hogy az Arany János-utcában levő nyilvános házban fölvágtott hassal fekszik egy nő.

Az orvos rögtön sejtette, hogy kéjgyilkosságról van szó, elment a község házára és rendőrt vett magához. Azzal elment a mindig zárt ablaku házba. Ott nagy riadalom volt. Egyik szobában feküdt Wohlmann Mária, fölvágtott hassal, hogy belső részei kifordultak; jobb karja át volt szurva. Haldokolt. A rendőr még kihallgatja. Elbeszélte, hogy a szalonban egy vendéggel ismerkedett meg, aki asztalossegédnek m. ndotta magát. Miután visszavonultak az egyik szobába és az idegen kedvét töltötte, hirtelen fölhasította egy késsel a hasát. Aztán elmenekült. A merénylő személyleírását is megadta a szerencsétlen nő, majd elvesztette az eszméletét és reggelre meghalt.

Az erzsébetfalvai rendőrség egy Kovács István nevű asztalossegédre gyanakszik, aki egyszer már két évi börtönt viselt kéjgyilkosság kísérlete miatt. Ma kiszállt Aczél Nándor pestvidéki vizsgálóbíró a törvényszéki orvossal és megkezdte a vizsgálatot. Kovács István eltűnt, de a helybeli rendőrség a nyomába van.

Debreczeni Agrárbank Szövetkezet

PIACZ-UTCZA 79.

Kölcsönök et nyújt kezesség, betéblázás mellett, értékpapir vagy bármely más biztosíték fedezete mellett 5, 10, 15 évre.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatoztatásra Tisztviselői kölcsönök életbiztosítással kapcsolatban. Felvilágosítást készségesen nyújt az intéze igazgatósága.

TÖRÉVNYKEZÉS.

§ **Aki ágynemükre vágyik.** Nagy János fancieskai lakos, az éj titkos leple alá rejtőzve f. év március hó 24-én este 9 óra tájban feltörte az özv. Boruzs Györgyné martinkai lakos ablakát. A tettes bizonyára igen gyarlón volt elbocsájtva földi, sőt ágynemübeli javakban, mert csekély 70 korona értékű párnát, dunnát és efféléit emelt el. Hanem Nagy János ügyetlenül csinálta a dolgot, mert másnap megtalálták nála a párnákat és egyebeket. Így állván az ügy, a törvényszék ma elítélte 8 napi fogházra, hol is majd elmélkedhetik az ágynemülopás kellemetlen következményeiről. Az ítéletben a vádlott megnyugodott.

§ **Potya-dohány.** Oláh János 31 éves, Bereczki József 29 éves és Kovács Imre 27 éves vasuti munkások kitűnő szimatukkal fölfedezték, hogy az egyik vasuti kocsiiban dohány van. Mivel pedig valamennyien nagy dohányosok és gondolták, hogy nem ártana egy kis potya dohány, tolatás közben kidobtak a kocsiából 32 csomó dohányt. B. Nagy István, szintén kocsi endező munkás arra menve meglátta a dolgot, de nem jelentette fel a dolgot, mert a többiek megígérték neki, hogy ő is részesedik benne. Így aztán min a négyen megosztottak a dohányon. A dolog azonban kitudódott és a törvényszék a három első vádlottat, lopás vétsége miatt, a negyediket orgazdaság vétsége miatt 5-5 napi fogházra ítélte. A vádlottak azonban ártatlannak tartván magukat, hiszen a dohány közvagyon, a büntetést megfélebbzték.

§ **Elítélt párbajozók.** Letzter József és Boruzs Mihály egy alkalommal a törvényszék folyosóján összeszólalkoztak. A végén Letzter arcul ütötte Boruzst, majd botjával végigvá-

gott rajta. Boruzs is tetteleg bántalmazta ellenfelét. Az ügyet lovagias utra terelték, minek folyamán február 22-én kardpárbajt vívtak. A párbajban Letzter kiütötte Boruzs kezéből a kardot, majd mindketten könnyebben megsérültek. A felek ma állottak a bíróság előtt, mely Boruzs Mihályt 5 napi, — Letzter Józsefet pedig 7 napi államfogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Ingatlanok forgalma.

Feldmann Dániel és társa veszik a debreceni 1769. sz. tjkvben foglalt Honvéd-utca 60. számú házat Rácz Andrásról 10000 koronáért.

Dr Magoss György és neje Dragotta Natália veszik a debreceni 1495. sz. tjkvben foglalt Péterfia-utca 62. számú házat és 1009 négyszögöl libakerti földet Noveli Célitől 67500 koronáért.

Meisels Samu és neje Steiner Hermina veszik a debreceni 5701 sz. tjkvben foglalt Miklós-utca 35. számú házat Falk Lajos és nejétől 40000 koronáért.

Ormódi Lajos veszi a debreceni 2116. sz. tjkvben foglalt Jókai-utca 9-c. számú házat Hegedüs Istvántól 34000 kor.

Mayer Géza veszi a debreceni 5000. sz. tjkvben foglalt 600 négyszögöl majorsági földet Márk Endre és Poroszlai Lászlótól 4800 koronáért.

Mandel Lipót veszi a debreceni 8438. sz. tjkvben foglalt Salétrom-utca 34. számú házat Révi Ferenc és neje Bleier Arankától 31500 koronáért.

Debreceni terményáruraktár veszi a debreceni 796. számú tjkvben foglalt 213 négyszögöl Homok-kerti szőlőt Mafer Imre és nejétől 4260 koronáért.

REGÉNY.

A régi jó világbol.

Folytatás.

Amint tehát a nap jobban-jobban kivilágosodott, az embercsoportok egy-egy előbbkelő gazda házánál gyűltek össze, hogy az okosabb véleményét halgassák meg ebben a tárgyban.

Legnépesebben gyülekeztek az öreg Galambos háza körül.

Mint mindenben, úgy most is a falu legelső gazdája az ő véleménye szerint akartak cselekedni és az ő tanácsát követni.

Ez is már éjszaka tudta meg a rendkívüli újságot, de épen mert rendkívüli volt, őt magát is egészen megrendítette és mert tudta, hogy a falubeliek először is őt fogják megkeresni, unokáját a ház előtt állította ki azon meghagyással, hogy senkit be ne bocsásson.

Aztán bezárkózott szobájában és leült a kis lábszékre és gondolkodott egymagában nagy sokáig, összefüzetve a dolgok sorozatát, amik pár hét alatt a faluban történtek. Addig-addig gondolkodott, miglen megbizonyosodott a felől, hogy az igazat kitálalta, akkor aztán kiment a kapuba, ahol az emberek aggodalmas képpel várták az ő kijövetelét.

— Nos hát, mit álltok itt tétovázó töprekedésben?

Folytatjuk.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít**

HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdaja
Darabos-utca 7. sz. a.

Az üdülni és szórakozni vágyó közönségnek

Abbáziába

menni és ezreket költeni felesleges, — mert

junius 4-én megnyílik

Debreczen egyetlen egészséges és portmentes levegőjű kiránduló helyén, a kies fekvésű

Bocskai-ligetben levő Vigadó

ahol a legkitünőbb borok, mindenkor friss jégbehűtött sör és a legizletesebb magyar konyha mellett hetenként kétszer cigányzene fog a szórakozni vágyó közönség rendelkezésére állani.

Nincs többé tyukszem!

Használja mindenki a Martin-féle tyukszem-tapaszt, mely 4-5 nap alatt a legrégibb, legmakacsabb tyukszemmet, mindenféle szemölcsöt és bőrkeményedést fájdalom nélkül biztosan eltávolít. Ezen éveken át kipróbált tyukszemirtószer kapható a feltaláló és készítőnél MARTIN TAMÁS gyógyszerésznél Ujpest, Kossuth- és Deák-utca sarkán. Egy doboz ára csak 1 korona. Valódi csak az a tapasz, mely a feltaláló aláírása és pecsétje alatt jön forgalomba.

Dr. BOROVSKY-féle

Felülmulhatatlan háziszér

BOROLIN

gümőkóros, izom- és idegfájdalmak, köszvény-, csúsz-, ischias-, derék-, láb-szaggatások, hátszurások és égési sebek megszüntetésére. Kitünő fertőtlenítő szer, maga az olajréssz egyben óvszer is. Kapható mindenütt.

1.20, 2.- és 250 koronás üvegekben. Előállítják: Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. kerület, Fő-utca 76. szám.

Jól jár, ha

tudomásul veszi, hogy újában utánozzák a valódi

Palma-kaucsuk-cipősarok

mindenütt ismeretes, jellegzetes dobozait. Az utánozott dobozokban természetesen csak bármilyen gumisarok vannak, jól teszi fel, ha társasodást megelőzendő, a valódi Palma-kaucsuk-cipősarok minden dobozban látható védjegyére ügyel!

50 KUNZ ÁRUHÁZ

Elő segítséggel teljes gyógyulást elér a Tordy-féle 3 Király tea által. Étvágytalanság, székrekedés, emésztési zavarok, rosszilllet, szívalgyomor- és ebből eredő bajokban gyorsan hat. Epe, máj, vesebaj ellen, hosszabb használat után segít. Hurutos bántalmakat eloszlat, gyógyításban csomagja 50 fill. (10-15 használatra). Tordy-név nélkül, rossz hamisítvány. Készíti: Tordy Gy. önk. gyógyszerész, Budapest, Ünlő-ut 89. szám alatt.

Royal amerikai írógép

olcsó és jól

Kövacs A. és Tsa

cégtől

Budapest, V. kerület, Nadgar-utca 26. szám.

8897/1911.

Hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város házipénztárának és a házipénztár által kezelt alapoknak 1910. évi zárszámadása a városi számvevőség által egybeállítatván, az 1886 : XXI. t. cz. 17. §-a rendelkezéséhez képest a számvevői hivatalnál a f. évi június hó 1-től kezdődő leg 15 napi közszemlére kitétetett.

Erről a város adózó lakossága azzal értesítetik, hogy a zárszámadás az említett helyen a hivatalos órák alatt megtekinthető s arra, a hivatkozott törvényszakasz szerint észrevételek tehetők és azok a f. évi június hóban tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a városi Tanácshoz beadhatók.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1911. évi május hó 29-én tartott üléséből.

Városi Tanács.

Gömör-rozsnyói vasas gyógyfürdő és hidegvizgyógyintézet

a Tátrák alján fenyvesek között.

Klimatikus gyógyhely, 400 méternyire a tenger színe felett, a szelek ellen teljesen védett kies fekvésű csucsumi völgyben, az 1290 méter magas Ökörhegy alján. Javalva: a női ivarszervek bántalmainál, egyéb női bajoknál s következményeinél; a vérrendellenes összetételű alapuló betegségeknel (vérszegénység, sápkór); súlyos betegségek utáni elgyengülések esetén; göi vély és angolkórnel; idegbajoknál; tengeri fürdő után utókuránál stb. stb. Egyenletes és kellemes hőmérséklet (18-22°) Portmentes, ozondus fenyves levegő, gondozott sétányok, villamos világítás. Pensio rendszer. Vasut-, posta-, távirtda- és telefonállomás helyben. Kitünő vasuti összeköttetés mindenfelől.

Közei kiránduló helyek:

Krasznahorka vára a világhírű Andrássy-mausoleummal, Betleri kástély, Szulovai vadászkastély, Dobsinai jégbarlang. Aggteleki és Szilicei cseppkőbarlang, világhírű Sztracsenai és Szádellői völgy, Murányi vár. Fürdő-orvosok:

Dr. Hajcsi Sándor és Dr. Heincz Hugó. Bővebbet: A fürdőigazgatóság.

Ő csász. és Apost. kir. Felsőlegének legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt

XXVIII-ik Csász. Kir. Államsorsjáték.

Ez az osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21,135 készpénz nyereményt tartalmaz, 620,060 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona

A húzás június 22-én fog megtartatni.

Egy sorsjegyének ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zolamtstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirtdahivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

Rövid az éjszaka

mulassunk hát

a Széchenyi kávéházban,

mely teljesen ujonnan és kényelmesen

remdeztetett be.

Apró hirdetések.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyat BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnygyára. Debrecen, Tiszapalota.

Szőlőoltványok 2 éves gyökeresoltványok I-ső osztály szokványminőségben, nagy mennyiség és választékban szállít Reitter József szőlőoltványtelep tulajdonos Lovrin. Árjegyzék ingyen és bermentve.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bermentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Ákácshálókarót, 1. rendű, 2 méteres 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a hosszupályi-uradalom tisztartói hivatala. Hosszupályi (Bihar.-m.)

Épületi vágog eladó Széchenyi kert 3. sz.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papíroszt kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piac-utca 12.

Elegánsan bútorozott különbejáratu utcai szoba villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt kiadó.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Házmasternek kerestetik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyú üveg-ajtóval eladó. Bővebbet Darabos-utca 7. sz.

Egy vasüst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Feltalálók, bármely eszmét olcsón kidolgozom szabadalmaztatásra. Ems. Petrozsény, Deák-bánya.

Saját szabadalmazott gőzgéppel

poloskairtást felelőséggel

ugyszinte **lakások pormentesítését** is, villany porszívó géppel elvállalom.

KISS GYULA, Csapó-utca 44. sz.

Parkett-kefélést villany parkett-géppel szolid árban vállalok. Telefon 878. sz.

Előkelő, jól bevezetett életbiztosító intézet Hajdu- és Szabolcsvármegyék területére kiterjedő hatáskörrel

DEBRECZEN székhelyvel óvadékképes

Vezérképviselőt
keres.

Ajánlatok: „Fejlődés 27325.” sz. a. küldendők: **Schwarz József** hirdetési irodájába, **Budapest, Andrassy-ut 7.**

Szent Radegund Grác mellett

Gyógyhely és vizgyógyintézet.

Pompás fekvés, 750—1500 méternyire a tenger fölött. Pazar fenyves erdők, számtalan sétahelyek, nagyszerű forrásviz, enyhe klíma pormentes levegő. Pavilon rendszer. Tudományos vizgyógy, masszázs villamos terápia, szénsavas fürdők, diétikus gyógymódok és berendezett nyári lakások. Mérsékelt árak. A fürdő es ivóvíz erősen rádium tartalmu. Prospektus ingyen.

Dr. Ruprich, az intézet vezetője.

Világhírű

SULEIMAN

Gummisarok

a koronajegygyel.

Főraktár Ausztria-Magyarország részére:
Hermann Hirsch-cég Wien VII/3.

Minden a szakmába vágó jobb kereskedésekben kapható.

Bártfa-Fürdő.

(Sáros-megye)

Posta-, távirtda-, távbeszélő és vasuti állomás.

Fürdőidény: Májustól Szeptember közepéig.

A Kárpátok Beszkid nevű heglánczatának déli lejtőjén 382. m. magasságban gyönyörű 6000 hold szálal fenyves erdővel környékezett hegyek által védett völgyben fekszik. Bártfa-fürdő, mint kimagasló kárpáti **klimatikus gyógyhely** is szerepel. Rendkívül jó gyogyeredményt mutat fel Bártfa-fürdő **női bajnal, sápkór, vérhiány** minden alakjainál, **gégelégcső, tüdő, gyomor, bél idült hurutjainál, oly idegbajoknál és gyengeségeknél**, melyek vérhiányon vagy kimerülésen alapulnak; görvély- és angolkórnaál; **tüdőbetegeknek** kitünő szolgálatot tesz Bártfa-fürdő balsamos éghajla, végül utókura gyanánt karlsbadi, marienbadi, halli, lipiki fürdők használata után.

A részvénytársaság szállodáiban és magánvillákban **1540** kényelemmel berendezett **szoba** áll rendelkezésre. Szobaárak naponként **2—8** koronáig; hetenkint **20—50** koronáig. Nagyobb lakások egész évadra **200—600** koronáig bérelhetők.

A lakások részben konyhával is el vannak látva. **Piacz naponként helyben.** A fürdőben van több vendéglő, cukrászda.

Lakás az évad elején június 20-ig és végén, augusztus 20-tól kezdve a részvénytársaság szállodáiban és pedig: „Deák-szálló”-ban és az „Erzsébet-szálló”-ban 30 százalékkal olcsóbb. **Szénsavas telített szénsav-fürdők és vasláphozzatétes fürdők, ásványvizkurák** kitünően berendezett elsőrangú kéz vizgyógyintézet, savó- és kefircura. A fürdőigazgatóság legújabb bevezette a **Penzi-rendszert**, amely szerint az elő- és utóidényben egy személy teljes ellátása és lakása csak **8 koronába**, a főidényben csak **12 koronába** kerül. A penzió-rendszerrel lehetővé van téve, hogy mindenki rendkívül olcsón tölthessen néhány hetet hazánk egyik legkisebb fürdőjében, ahol minden előnyt és kényelmet talál. A fürdőre vonatkozó mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál

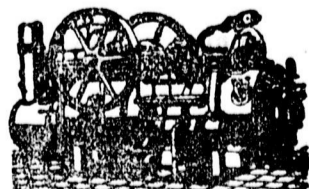
A fürdő igazgatóság
Bártfa-fürdőn.

Linus 1909. éremmel; legnagyobb kiténtetés

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Mépviseletje:

Boros Artur okl. gépészmérnök,
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

Járkerekes és helyhez kötött telített és szabadalmazott **túlhevített gőzzel működő lokomobilok**

WOLF eredeti szerkezete 10—800 lóerőig.

Az ipar és mezőgazdaság leggazdaságosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb üzemgép.

Összegyártás 700 000 lóerőn felül